

3. KŁAMSTWO KATYŃSKIE

Wymordowanie polskich jeńców wojennych odbyło się w największej tajemnicy. Kolejne działania ZSRS miały na celu ukrycie prawdy. Po odkryciu grobów przez Niemców w 1943 roku, Sowieci wyparli się wszystkiego. Co więcej, rozpoczęli intensywną kampanię propagandową, mającą na celu zrzucenie odpowiedzialności za mord na polskich oficerach na Niemców. Stalin zerwał stosunki dyplomatyczne z polskim rządem w Londynie (gdy ten domagał się międzynarodowego śledztwa), pod pretekstem kolaboracji Polaków z III Rzeszą. W styczniu 1944 r. komisja specjalna Nikołaja Burdenki przybyła do Katynia, gdzie przeprowadziła kontrolowane przez NKWD ekshumacje i na podstawie sfałszowanych dowodów orzekła, że winę ponoszą Niemcy. W propagowaniu tzw. kłamstwa katyńskiego wzięli udział również polscy komuniści.

ŚLADY ZBRODNI

Od połowy **marca 1940 r.** rodziny przestały otrzymywać korespondencję z obozów.

Po ataku III Rzeszy na ZSRS doszło **30 lipca 1941 r.** do zawarcia układu Sikorski-Majski, który przewidywał zwolnienie obywateli Rzeczypospolitej „pozbawionych swobody na terytorium ZSRS”. Miano z nich utworzyć polską armię (armia Andersa).

Prawie natychmiast zorientowano się, że wśród jeńców brakuje znacznej liczby oficerów. Do **15 października 1941 r.** zgłosiło się tylko 1 783 oficerów. Brak 10 000 był trudny do wytłumaczenia.

Pytania o los oficerów pozostawały bez odpowiedzi. Józef Stalin **3 grudnia 1941 r.** podczas spotkania z generałami Władysławem Sikorskim i Władysławem Andersem stwierdził nawet, że uciekli oni do Mandżurii.

Niemcy zdecydowali się **13 kwietnia 1943 r.** ujawnić w radio odkrycie masowego grobu w Katyniu, rozpoczęli ekshumację zwłok polskich oficerów, a następnie powołali komisję 12 ekspertów z krajów zależnych oraz neutralnej Szwajcarii.

25 kwietnia 1943 r. Józef Stalin zerwał stosunki dyplomatyczne z rządem polskim oskarżając go o współpracę z III Rzeszą. Rozpoczął jawne przygotowania do wprowadzenia władzy komunistów w Polsce.

NKWD

24 stycznia 1944 r. Ogłoszenie orzeczenia komisji Nikołaja Burdenki. Dokument stał się oficjalnym tekstem sowieckiej wersji zbrodni katyńskiej propagowanej do **1990 r.**

W **1946 r.** Sowieci bez powodzenia starali się włączyć do aktu oskarżenia niemieckich zbrodniarzy wojennych w Norymberdze zarzut zamordowania polskich oficerów w Katyniu we **wrześniu 1941 r.**

KOMUNISTYCZNA MISTYFIKACJA

- Polscy komuniści i dowództwo „ludowego” WP propagowali sowiecką wersję **zbrodni**:

KŁAMSTWO
PPR

„Wypróbowanym sposobem bandyckim, okrzykiem »łapaj złodzieja« chce [niemiecka propaganda] święte oburzenie każdego Polaka odwrócić od właściwych zbrodniarzy, by skierować je przeciwko Związkowi Radzieckiemu”.

Organ komunistycznej propagandy „Trybuna Wolności” z 1 maja 1943 r.

- Wznoszono **fałszywe** pomniki: „ofiaram faszystów”.

- **Propaganda** nie dopuszczała innej wersji niż sowiecka aż do 1990 r.

„1. Nie wolno dopuszczać do jakichkolwiek prób obarczania Związku Radzieckiego odpowiedzialnością za śmierć polskich oficerów w lasach katyńskich”.

Fragment „Księgi zapisów i zaleceń GUKPPIW” (urzędu cenzury PRL) 1975 r.

- **Cenzurowano** wiadomości o Katyniu, z nekrologami włącznie (można było podać wyłącznie datę śmierci po lipcu 1941 r.)

Ś.P. Stanisław I [redacted]
zmarł w roku [redacted]

- **Dezinformacja** - białoruska wioska Chatyń, w której doszło do niemieckiej zbrodni, celowo była mylona z Katyniem.

KATYŃ - BERLINGOWCY
Drewniany krzyż i symboliczna mogiła z napisem „Cześć poległym 1941”

(„Uroczystości” zorganizowane 30 I 1944 r. pod nadzorem Sowietów w Katyniu)

KATYŃ - POMNIKI SOWIECKIE
„Ofiarom faszystów - oficerom polskim, rozstrzelanym przez hitlerowców w 1941 roku”

(napis widniejący w latach 70. i 80.)

CHATYŃ = KATYŃ

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Krakowie

OPRACOWANIE I GRAFIKA: ŁUKASZ WRONA, MAREK PIWOŃSKI, PAWEŁ KUROWSKI
KOORDYNATOR: MICHAŁ MASŁOWSKI
KONSULTACJE: DR MONIKA KOMANIECKA-ŁYP, DARIUSZ GORAJCZYK

BIBLIOGRAFIA

- Zbrodnia Katyńska. Droga do prawdy. Zeszyty Katyńskie Nr 2, 1992
- Zbrodnia Katyńska. Ku cmentarzom polskim w Katyniu, Miednoje, Charkowie, Zeszyty Katyńskie Nr 8, 1997
- Zbrodnia Katyńska między prawdą a kłamstwem. Zeszyty Katyńskie Nr 23, 2008
- Sławomir Kolbarczyk, Zbrodnia Katyńska po 70 latach: krótki przegląd ustaleń historiografii [w:] Zbrodnia Katyńska. W kręgu prawdy i kłamstwa, red. Sławomir Kolbarczak, Warszawa 2010
- Wojciech Materski, Armia Polska w ZSRR 1941 - 1942, Warszawa 1992
- D. Gorajczyk, M. Komaniecka, K. Samsonowska, M. Szpytma, A. Zechenter, Teka Edukacyjna Zbrodnia Katyńska, Kraków-Warszawa 2014, 3 wydanie.